

Tega je razžalila pesmica: „Bog, poživi Avstrijo!“ — in to je bil vzrok pretepanju in drapanju. —

Iz Konjic. (Vino bedakom strup.) Pretekli teden se je med pijanci trojin umor zgodil. Dva fanta žičke fare sta se v oštariji sprla, pred oštarijo pa drug drugega s sekirama smrtno po glavah ranila ter sta oba umrla. — Tretji umor se je zgodil v prihovski fari ter je razbrzdaneec v prepiru svojega vinskega tovariša z nožem v sence zabôdel, da je ranjenee po groznih bolečinah tretji dan potem umrl. Morilec je zidar, ki je v Konjicah delal pri novi kajbi, ter si tako sam kvartir pripravljati pomagal. To je žalosten sad razbrzdanosti, ki se kot kuga med ljudstvom širi! —

Iz Braslovč. (Nesrečni april za braslovčane — ozimina.) Leta 1853 dne 7. aprila je braslovški trg bil požar skoraj popolnoma pokončal. L. 1863. 10. aprila so naš nepozabljivi g. dekan M. Stojan umrli. L. 1865. meseca aprila je farovško gospodarsko poslopje in streha na zvoniku zgorela. In letos dne 5. aprila so naš neutrudeni, mnogo let bolehnii pa skoraj do konca svojega življenja delavni g. dekan Matija Paprej umrli.

Črez 5 mesecev je pri nas skoraj neprestano sneg ležal, kar nam je veliko škode naredilo pri drevju in ozimini. Ta je po mnogih krajih tako segnita, da moramo zdaj preorati in jaro žito sejati. In ravno tako, če ne hujše, je z rudečo turško deteljo. Od kar smo jo v naše kraje dobili, še nikoli ni bila tako pozebljena kot letos; tako, da nas vže zdaj skrbi, kje bodemo seme dobili.

Oh! ubogi gospodarji! s čem se še vendar bočemo tolažiti? — Kar ima kmet za prodati, je vse brez cene. Davki pa vsako leto višji in vrh tega nam vlada še novih obeta!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Aprila 5. dan so svitli cesar pripotovali v Benetke. Lahi so njih povsod sijajno sprejeli. Drugi dan so s kraljem ogledovali 12.000 vojakov, ki so bili pri Vigonzi blizo Padove zbrani. Na večer bila je v Benetkah velika gostija. Kralj je napil cesarju na zdravje, na srečo in na vedno zvezo Avstrije in Italije. Naš cesar je odzdravil na zdravje kralju in njegovi rodovini, pa na srečo in blagostan Italije. Te besede so, brž ko so se po časnikih razglasile, povsod napravile veliko radost. Oboji ministri so se pogosto pogovarjali. Grof Andrassy se je celo uro mudil pri kralju, kar je prusake nekoliko osupnilo. Tretji dan, 7. aprila so cesar zapustili Benetke in se ob 5. uri popoldan pripeljali črez morje v Pulj. Vedeti pa je našim bralcem, da je Pulj zdaj glavna postaja in srce našemu vojnemu brodovju, ki jako napreduje sem od srečne bitke pri Višu, kder je slavni Tegethof razbil laško bro-

dovje. Čeravno bilo je slabo vreme, je vendar brodovje pred cesarjem napravilo nekoliko vojnih vaj natančno in izvrstno. Cesar so se tega veselili in poveljnika Bourgignona imenovali za admirala. Do te časti še pri nas ni prišel noben mornarsk oficir. Admiral je na morji to, kar na kopnem maršal. Vojaki dobili so enkrat 5 dnevno dnino. Iz Pulja so se cesar 10. t. m. odpeljali v Zadar, ki je glavno mesto Dalmacije.

Ministri so te dni izdali določbe k postavi, ki bo od duhovniških dohodkov pobirala novo dačo, in ki bo plačo nekaterih fajmoštrov itd. jako zmanjšala. Redne dohodke župnikov pa namerjavajo nastaviti na 600, 700, 800 fl.; vendar vračunjevale se bodo vse štiftane meše, stolini in drugi dohodki. Vse to kaže za duhovne jako slabo.

Kranjski Slovenci so v Ljubljani pri volitvah za mestno starešinstvo zmagali samo v 3. razredu, v prvem pa z malimi glasi propadli. To pa zato, ker tisti k volitvi niso hotli iti, ki Slovence sicer radi svojo robo prodajajo, za nje pa ničesar storiti nečejo.

V zgornje-avstrijskem zboru je dekan Pflügl nasvetoval, naj se prenaredi volilni red, da bodo kmeti dobili enake pravice z liberalnimi mestjani in velikimi posestniki. Ali za take reči so liberalci popolnem gluhi. Predlog so vrgli pod klop. —

V koroškem zboru je poslanec Petrič vlado vprašal, ali nebi voljna bila hude eksekucije zaradi zaostale dače ustaviti do žetve? Radovedni smo, kaj bo vlada odgovorila?

Na Ogerskem so v državnem zboru Srbi in Romuni ugovarjali Madžarom. Rekli so tem, naj svoj madžarski teater v Buda-peštu sami plačujejo, pa ne vsa dežela. To je Madžare sila razljutilo in minister Tisza se je slavjanskim narodnjakom prav po madžarski pogrozil.

Vnanje države. Pruski ministri so te dni nagloma poslali cesarjeviča in generala Moltke na Laško vohat, kake nasledke je imela pot našega cesarja. Bismark išče povsod zaveznikov zoper sv. Cerkev. Ravno zdaj je od Belgije zahteval, naj tudi ta poskrbi za postave zoper Katoličane. Ali tu se je ukanil. Belgijani so mu — odrekli.

Ruski cesar pride 9. maja v Berolin obiskovat nemškega cesarja.

Turški sultan je odposlal posebnega poslanca, da pozdravi našega cesarja v Dalmaciji. Črnogorski knez pa nameni sam priti v Kotor.

Za poduk in kratek čas.

Koledar in njegova zanesljivost.

× Koledar ali pratika pomeni sploh računanje časa po letih in njegovih delih: mesencih, dnevih, urah. Zanesljivost koledarja je odvisna pred vsem od tega, da vemo, kako se nebeški svetovi (zvezde) premikajo; zlasti kako se pre-

mika zemlja okoli solnca, in kako se premika njeni zvesti tovarš, namreč mesenc, okoli zemlje, in ž njo vred okoli solnca. Ako so te naše vednosti zanesljive, je tudi koledar zanesljiv; če ne, mora tudi koledar nezanesljiv biti.

Vednost, ki se z nebeškimi svetovi in njihovimi poti, tedaj tudi s planetom, ki ga je Bog nam v stanovanje odločil, namreč z našo zemljo v tej zadevi peča, se imenuje astronomija ali zvezdoslovje. Zato se tudi zamore reči: zanesljivost koledarja je odvisna od zanesljivosti zvezdoslovnih vednosti.

Pred vsem hočemo v poglavitnih obrisih pokazati, kako je stalo v času pred Kristusom z zvezdoslovjem, — tedaj tudi s koledarjem in z računanjem časa.

Z zvezdoslovjem so se najpoprej na jutro-
vem pečali. Priznati se mora, da so Kinezi že par tavežent let pred Kristusom, enako tudi Babilonci in Egipčani v tej zadevi marsikaj dosegli. Vendar vsi ti starodavni narodi niso imeli zanesljivega časoslovja; zlasti se njih leta niso popolnoma strinjala z dejanskim solničnim letom, to je, s časom, kojega zemlja potrebuje, da svoj tek okoli solnca enkrat dovrši in se zopet na svoje prejšnje mesto povrne. K temu potrebuje 365 dni, 5 ur, 48 minut, 45 sekund. Ne davno pred Kristusovim rojstvom je vpeljal Rimljan Julij Cezar, ki je takrat stal na čelu rimske republike, po njem imenovani „julijanski“ koledar, kateri je bil še več stoletij potem v splošni rabi. Ta koledar se sme v resnici zdatni popravek prejšnjih časoslovij imenovati; vendar tudi on ni popolnoma vstrezal dejanskim razmeram. Zato tudi zmešnjava v časoslovju ni nehala, ampak še vedno večja prihajala.

Leta 1582., ko je Gregor XIII. papež bil, je bila napačnost že tolika, da je prišlo pomladansko enakonočje *) mesto na 21. marca, kedar je v resnici, že na 11. marca. Imenovani papež so tedaj ukazali, koledar popraviti, — najpoprej skozi to, da se je po 4. oktobru l. 1582. v računu 10 dni izpustilo in takoj s 15. oktobrom, dalje štel, potem skozi vrstjenje tako imenovanega prestopnega dneva vsako četrto leto (kar je že poprej veljalo) in skozi še druge popravke.

Ta po papežu Gregorju XIII. imenovani „gregorijanski“ koledar je po svojem bistvu še zdaj pri vseh omikanih ljudstvih v rabi; le Rusi in izhodni kristjani sploh računajo še vedno po starem koledarju. Zato tolika zmešnjava med njimi. Zdaj je med njimi in med nami razloček že skoraj za celih 13 dni v letu. Za toliko so oni zadej za nami.

(Dalje prih.)

Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

(Spisal Jak. Gomilšak.)

V.

Ni potreba na dolgo in široko pripovedovati o tem, kar je sv. Metod Slovincem bil in storil. Iz knjižic družbe sv. Mohorja, iz „Življenja svetnikov“, iz nad sto in sto prižnic smo Slovenci davno podučeni o tem: kako je sveti mož narodu ne le krščanske obrede in nauke, marveč tudi duha in šege vdehnil, kako je sv. mešo in vse obrede v slovenskem jeziku opravljal, kako neutrudljivo je po deželi hodil, učeč z besedo in lepim izgledom, in vredovaje povsod redno dušno pastirovanje po vrlih domačih duhovnikih. Najbrž obiskal je večkrat tudi sedanjo štajersko zemljo nad Dravo, kjer so stanovali in še stanujejo Slovenci; najbrž je prišel v slavni Ptuj in drugam. Še zdaj se pripoveduje, da je tudi v cerkvi sv. Benedikta, v onem času postavljeni, opravljal službo božjo, in oznanoval sveto vero. — Ne vé se prav, kedaj da je odišel sveti nadškof od Slovincem v drugi del velike svoje vladikovine, k Moravljanom. Še enkrat poznej, prišedši iz Nemčije, bival in deloval je nekaj časa v slovenskih pokrajinah, ko se je namreč bil zopet krvavi boj vnel med Moravljani in Nemci. V tem umerje, med leti 874—878 vojvoda Kocel, in sv. Metod, poklican po kralju Svetopolku, vrne se zopet v moravsko kraljevino. Ondi narod v Velegradu do sive starosti pastiruje.

Slovincem v Panoniji pak je po Koclovi smrti kmalu sreča in svoboda utonila. Žalovalo je ljudstvo za njim, kakor poprej za Privino, in to tem bolje, ker je se strahom pogled obračalo v prihodnost. Najbrž je tudi sedaj šla v zgubo poprejšna narodova samostalnost, posvetna in duhovna. Bratislav, Koclov naslednik, ne vé se prav, jeli tudi njegov sin, se je kazal celo od Nemcev odvisnega, dokler si teh pokrajin ni kralj Svetopolk prisvojil. Slovenci bili so pogostoma vpleteni v hude boje. Pridrli so sovražniki v domovino, teptaje in požigaje dela njih marljivosti in omike. Po smrti sv. Metoda je nehala tudi panonsko-moravska nadškofija, in tako je pripadla slovenska dežela zopet pod solnograško vladikovino. A nikoli ni vidila poprejšnjih zlatih dni, vera, krščansko življenje, kakor tudi blagostanje je čedalje bolj pojemale.

Razne stvari.

(Razpis daril). Odbor „glasbene matice“ je odmenil sledeča darila: I. 20 gold. v srebru za najboljšo zbirko narodnih pesmi, to je iz naroda slovenskega nabranih napevov, katerih pa mora biti na številu najmanj deset. Zložene naj bodo čveteroglasno, ali pa enoglasno s spremljevanjem glasovira. Pri vsaki pesmici naj bo tudi zaznamovano, kje se je našla, kdo jo je nabralcu pel in v katerih krajih je znana. Skrbeti je tudi za

*) Enakonočje pomeni čas, ko sta noč in dan enako dolga, kar se pripeti dvakrat v letu: 21. marca in 21. septembra.